CIMRMAN / SMOLJAK

Vyšetřování ztráty třídní knihy

Činohra

Režie: Ladislav Smoljak, scéna a kostýmy: Jiří Benda, hudba: Bedřich Smetana

Osoby a obsazení: *Učitel* Ladislav Smoljak nebo Zdeněk Svěrák, *Ředitel* Jan Hraběta nebo Ladislav Smoljak, *Inspektor* Bořivoj Penc nebo Jaroslav Weigel, *Zemský školní rada* Miloň Čepelka nebo Václav Kotek

V jednotlivých rolích se od premiéry vystřídali: *Inspektor* Oldřich Unger, Pavel Vondruška, *Zemský školní rada* Jaroslav Vozáb

Premiéra 8. 11. 1967 v Malostranské besedě v Praze. Obnovená premiéra 21. 12. 1972 v pražské Redutě.

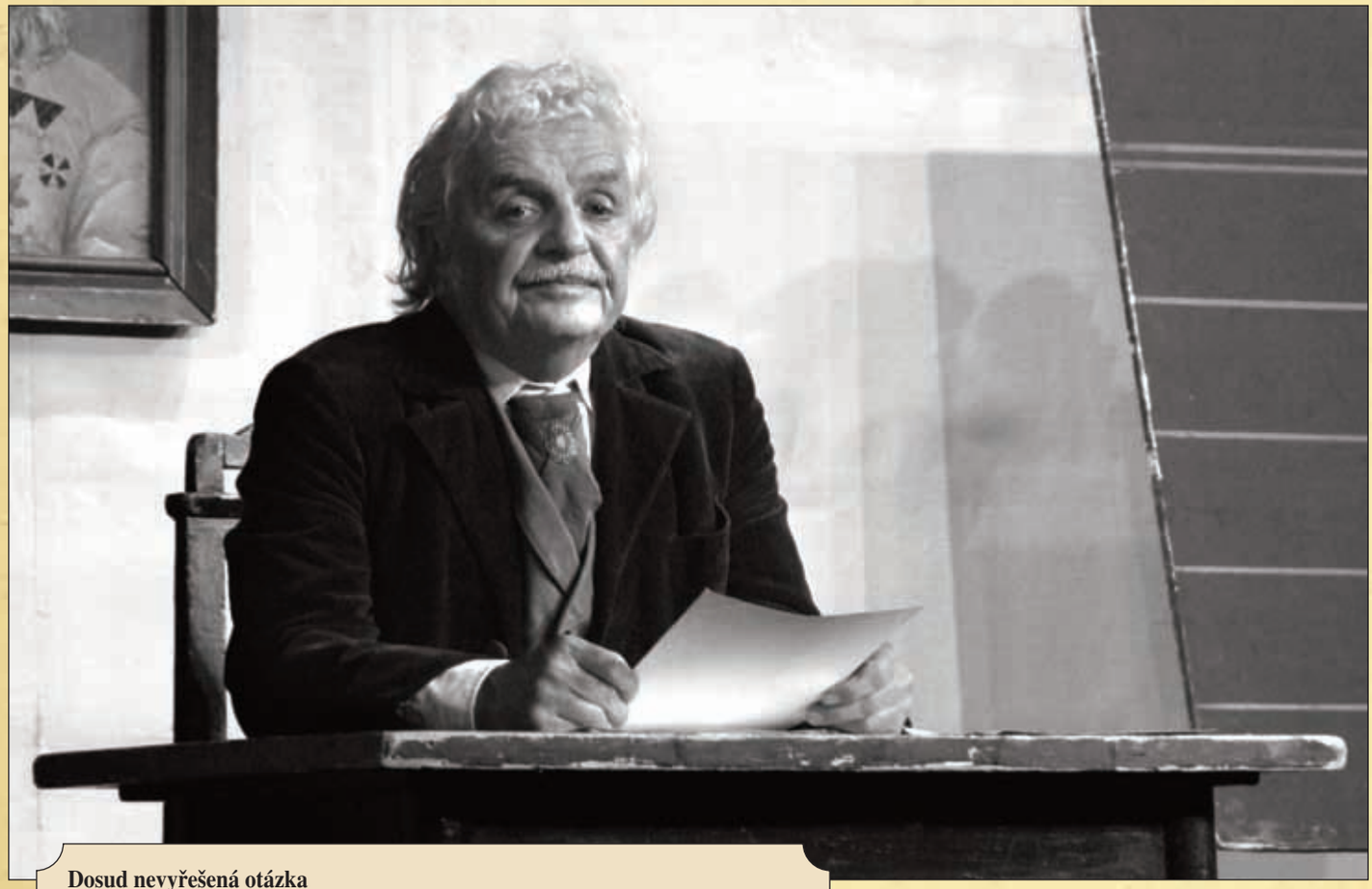

Dosud nevyřešená otázka

Cimrman byl požádán, aby zpracoval do Kapesní příručky c. k. poddůstojnického sboru heslo Země česká. V této době znal Čechy jen z mapy rakousko-uherského mocnářství v měřítku 1 : 500 000. Napsal:

„Zemi českou co do jejího povrchu lze charakterizovati jako hory, doly, černý les. Mezi Sušicí a Pískem je poušť. Severně od města Kouřim táhnou se rozsáhlé tabákové plantáže až ke kuřácké metropoli Šluknov. Zkamenělé výměšky vyhynulých mamutů dolují pilní Čechové v oblasti Veltrus. Za zmínku stojí též okultistické doupě Duchcov a letovisko jihočeských zbohatlíků Prachatice. Léčbou štítné žlázy jsou známy lázně Volary. Český ráj je krajem nudistů. Zdejší adamité a evité chodí zde, jak je Pánbůh stvořil, oděni jen tu a tam, nedbajíce církevních pohrůžek z Mnichova Hradiště. Své centrum, památný to hrad, pojmenovali si nudisté českým názvem pro krásnou ženu: Kost.“

Zůstává dodnes tajemstvím, zda Jára Cimrman přispěl takto do příručky z pouhé neznalosti, či zda byl veden úmyslem rozložit poddůstojnický sbor a znemožnit mu případné operace na českém území.

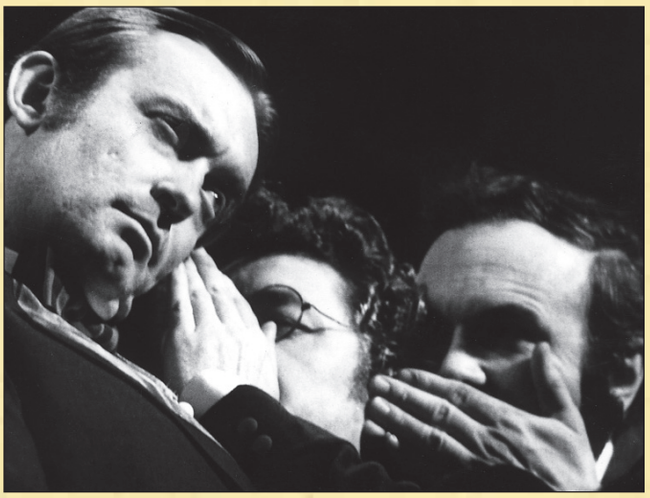

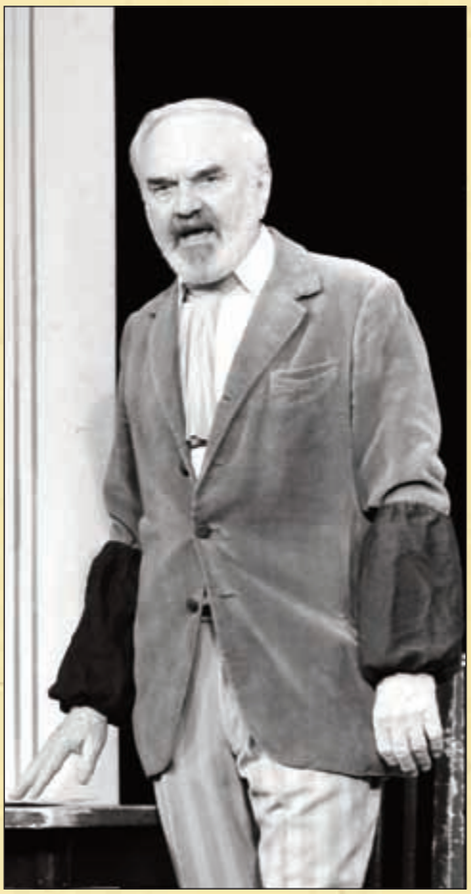

DIVADLO JÁRY CIMRMANA
REDUTA–STÁTNÍ DIVADELNÍ STUDIO

J. CIMRMAN – L. SMOLJAK
VYŠETŘOVÁNÍ ZTRÁTY TŘÍDNÍ KNIHY

■ PREMIÉRA 8. LISTOPADU 1967 VE 20.00 HODIN V MALOSTRANSKÉ BESEDĚ. TUTO POZVÁNKU VÁM V REDUTĚ VYMĚNÍ ZA DVĚ VOLNÉ VSTUPENKY (OD 10 DO 14 HODIN MIMO SOBOTU A NEDĚLI) PŘIJDETE-LI SI PRO NĚ DO 5. LISTOPADU ■

Byli jsme mimo jiné zvědavi i na to, jak se recenzenti vypořádají s naším „herectvím“. Někteří tuto stránku věci taktně obešli, jako např. značka „št“ ve *Večerní Praze*: „Dojati téměř k slzám jsme sledovali, s jakým nevšedním nadšením vrhli se zasloužilí badatelé do obtížných úkolů hereckého převtělování, a to za pomoci všech dostupných i nedostupných hereckých škol a systémů.“
Václavu Hepnerovi v *Práci* připadalo, jako by „herecký amatérismus účinkujících pod sílou vtipu profesionálněl“, zatímco Jaroslav Pacovský v *Mladém světě* opsal svůj dojem z ochotnictví slovy: „Herci se ujali svých rolí s nadšením a velmi ochotně.“

Zhruba za měsíc po premiéře Aktu, 8. listopadu 1967, uvádí pak divadlo Járy Cimrmana svou druhou inscenaci, Smoljakovo **Vyšetřování ztráty třídní knihy***). „Symposium, které hře předchází, je tentokrát monotematické. Týká se výlučně Cimrmanovy činnosti pedagogické, a tvoří tak s aktovkou ze školního prostředí sevřenost, a tedy i údernost vtipného textu, třebaže jde jen o přednášky,“ napsala šifra „mik“ v *Lidové demokracii*. „Druhá část by přece jenom potřebovala dramaturgický zásah i režijně pevnější ruku, aby se jistě nápaditá aktovka zpružnila, aby se prostě obešly některé textové ‚proluky‘.“

Natáčení v ostravské televizi: O. Unger, L. Smoljak, K. Velebný, J. Klusák a M. Čepelka.

Filosofická fakulta, 1968: O. Unger, M. Čepelka, L. Smoljak a Z. Svěrák.

Výjev z „toiletního horroru“ J. Šebánka Domácí zabijačka.

Recenzenti shodně a podle pravdy postřehli jistou nervozitu a nehotovost představení, pouze nevyzpytatelná značka „rh“ ze *Svobodného slova*, prorokující nám před měsícem brzké zhasnutí, měla náhle pocit, že „od minule zmizel diletantismus a k jistotě projevu přibyly i záblesky charakterního herectví“, čemuž se mi nechce věřit.

První sezóna byla – aspoň co do počtu premiér – nejplodnější ze všech. Jiří Šebánek konečně vymyslel definitivní závěr ke svému „toiletnímu horroru“ **Domácí zabijačka****). Měla premiéru 7. února 1968.

Seminář, uváděný před hrou, byl návratem k tematické pestrosti. Zabýval se Cimrmanovými výboji v oblasti hudby, loutkářství, filmu a brannosti a uvedl na pravou míru i Cimrmanův podíl na Kafkově odcizení.

Jak už jsme si zvykli, v kulturních rubrikách deníků byla přednášková část (kterou jsme zpravidla psali a zkoušeli na poslední chvíli) přijata bez výhrad. Názory na aktovku se opět různily. Zatímco „hš“ z *Večerní Prahy* cítí, že „toto Cimrmanovo dílo patří k těm méně zdařilým“, Pavel Grym referuje v *Lidové demokracii* zcela odlišně: „...přímo kabinetní ukázky recesistického humoru tu autor dosahuje v bezděčně krutých průpovídkách neobyčejně čilého umírajícího dědy, jehož nádherná herecká kreace je dílem Karla Velebného. Je to zřejmě také zásluha režisérky H. Philippové. DJC tedy opět bije hlava nehlava kolem sebe.

Příloha II.
Výstřižek z novin, vložka do programu Vyšetřování ztráty třídní knihy, plakát s programem DJC v Malostranské besedě

*) Obsazení: Učitel — Z. Svěrák, Ředitel — J. Šebánek, Inspektor — O. Unger, Ministr školství — M. Čepelka. Autoři úvodního semináře: L. Smoljak, Z. Svěrák.
**) J. Šebánek: Domácí zabijačka. Režie H. Philippová. Obsazení: Libuš — Miloň Čepelka, Servít — Ladislav Smoljak, později Josef Podaný, Hynek — Zdeněk Svěrák, Kryštof — Milan Papírník nebo Petr Brukner nebo Vít Mach, Zvěřina — Karel Velebný, později Jiří Šebánek, Bormann — Oldřich Unger, farář — Petr Čada, později Ivan Štědrý, Zvěřinová — Jiří Stivín, později Jaroslav Vozáb. Autoři 1. části představení: Jiří Šebánek, Zdeněk Svěrák, Karel Velebný.